

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Νομοσχέδιο: «Έρευνα και εκμετάλλευση λατομικών ορυκτών και άλλες διατάξεις»

Υπουργείο: Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Φάση: Δημόσια διαβούλευση στο <http://www.opengov.gr/minenv/?p=8703>

Ημερομηνία: 12 Ιουλίου 2017

Γενικό σχόλιο

Το παρόν νομοσχέδιο διαιωνίζει ένα απηρχαιωμένο καθεστώς, για έναν τομέα οικονομικών δραστηριοτήτων που ευθύνεται για μεγάλες, και σε μεγάλο βαθμό ανεπανόρθωτες, ζημιές στο περιβάλλον. Το καθεστώς αυτό παραπέμπει σε αναπτυξιακά πρότυπα παρωχημένων δεκαετιών. Βασικά, και επαναλαμβανόμενα προβλήματα του, είναι:

(α) Η συνεχής υποβάθμιση του επίπεδου περιβαλλοντικής προστασίας των περιοχών που επηρεάζονται από τις λατομικές δραστηριότητες. Ειδικότερα, η δασική νομοθεσία δέχεται νέα πλήγματα.

(β) Η διατήρηση ρυθμίσεων που χαρακτηρίζονται «μεταβατικές», αλλά είναι μόνιμες, και με τις οποίες επιτρέπεται κατ'εξαίρεση η συνέχιση εξορυκτικών δραστηριοτήτων χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ρυθμίσεις αυτές δεν είναι συμβατές με το Σύνταγμα και την ενωσιακή νομοθεσία, ενώ υπάρχει και σχετική νομολογία, η οποία δεν λαμβάνεται υπόψη.

(γ) Η έλλειψη επαρκών προβλέψεων για την διαφάνεια των λατομικών δραστηριοτήτων, ειδικά ως προς τις επιπτώσεις τους στην δημόσια υγεία, το περιβάλλον, και την ασφάλεια.

(δ) Η έλλειψη επαρκών προβλέψεων για την ενημέρωση και την συμμετοχή του κοινού.

(ε) Κακή διατύπωση, πολυπλοκότητα, και σοβαρές νομοτεχνικές αδυναμίες.

Τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα θα σχολιαστούν στην συνέχεια.

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?c=24398>

Άρθρο 3 - Εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης – Πάγια και Αναλογικά Μισθώματα

(α) Το δικαίωμα εκμετάλλευσης βασίζεται στην περιβαλλοντική αδειοδότηση και «δημιουργείται» από αυτή. Η διάρκεια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης είναι καταρχήν μόνο 10 έτη [άρθρο 1 παρ. 8 α) ν. 4014/2011], μετά την πάροδο των οποίων πρέπει να παραταθεί ή τροποποιηθεί η ΑΕΠΟ. Συνεπώς, δεν μπορεί να υπάρχει δυνατότητα παράτασης των συμβάσεων μίσθωσης για χρονικά διαστήματα που δεν ταυτίζονται χρονικά με την διάρκεια ισχύος της ΑΕΠΟ (σχετική ρύθμιση προτείνεται μόνο για τα λατομεία δημόσιων έργων, πρβλ. 3 παρ. 1 εδ. β' του νομοσχεδίου). Πόσο μάλλον όταν το μόνο κριτήριο είναι η «μέγιστη δυνατή απόληψη των κοιτασμάτων» (πρβλ. την σχετική διατύπωση της 3ης παραγράφου).

Η αντίθετη επιλογή καταδικάζει περιβαλλοντικά περιοχές στο διηνεκές χωρίς την απαραίτητη εποπτεία, αξιολόγηση, και επανεκτίμηση. Επιπλέον, δημιουργεί ένα διοικητικό χάος, μέσα στο οποίο οι μισθώσεις θα ισχύουν, οι δραστηριότητες θα συνεχίζονται, και άλλες άδειες (όπως η ΑΕΠΟ) θα έχουν εκπνεύσει. Μέσα στο χάος αυτό,

οι λατομικές επιχειρήσεις θα εγείρουν «κεκτημένα» δικαιώματα περιουσιακής φύσεως, ενώ το ενδιαφερόμενο κοινό θα αγωνίζεται να διαπιστώσει (μέσα στην γενικότερη αδιαφάνεια που διακρίνει το νομοσχέδιο) ποιες άδειες ισχύουν, και τι ακριβώς προβλέπουν. Τέλος, είναι αξιοσημείωτο ότι οι συμβάσεις μίσθωσης και οι «παρατάσεις» τους χορηγούνται χωρίς κανενός είδους συμμετοχή ή ενημέρωση του ενδιαφερόμενου κοινού.

(β) Κατά τις παραγράφους 2 και 3, οι παρατάσεις των συμβάσεων μίσθωσης του δικαιώματος εκμετάλλευσης των μεταλλείων μπορεί να φθάσουν (ανάλογα με την περίπτωση, και με όλες τις παρατάσεις) τα 70 χρόνια. Φυσικά, εδώ πρέπει να αγνοηθούν οι διάφορες νομοθετικές παρατάσεις, τις οποίες ο νομοθέτης χορηγεί πάντα με ευκολία και χωρίς κανένα ουσιαστικό όρο (και οι οποίες διατηρούνται από το νομοσχέδιο, βλ. σχόλιο παρακάτω). Τα 70 αυτά έτη είναι ένα τεράστιο χρονικό διάστημα, μέσα στο οποίο ολόκληρες εκτάσεις θα καταδικαστούν οριστικά από περιβαλλοντική άποψη: πράγματι, μετά από 70 χρόνια, μπορεί να μην υπάρχει η απαραίτητη τεκμηρίωση για τις προηγούμενες χρήσεις και την αποκατάστασή τους. Πόσο μάλλον που το νομοσχέδιο περιορίζει (ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, καταργεί) μία σειρά περιορισμών στην χωροθέτηση λατομείων.

(γ) Παρεμπιπτόντως, το ισχύον καθεστώς (αγνοώντας διάφορες εξαιρετικές «μεταβατικές» ρυθμίσεις, με ειδικές διατάξεις νόμου) προβλέπει 20ετείς μισθώσεις για τα «τυπικά» λατομεία, με δυνατότητα δύο 5ετών παρατάσεων (6 παρ. 1 και παρ. 2 ν. 1428/1984, όπως αντικαταστάθηκαν από τα άρθρα 6 παρ. 1 και παρ. 2 ν. 2115/1993) – με άλλα λόγια, μισθώσεις όχι μεγαλύτερες από 30 έτη.

(δ) Οι διατάξεις για το πάγιο και το αναλογικό μίσθωμα (όπως άλλωστε και οι ισχύουσες, πρβλ. 7 ν. 1428/1984, όπως ισχύει, κ.α.) φαίνεται ότι τροποποιούνται με το προτεινόμενο νομοσχέδιο. Οι ρυθμίσεις αυτές (όπως και οι ισχύουσες) είναι απολύτως ξεπερασμένες σε σχέση με τα διεθνή πρότυπα, και έχουν τεράστιες αδυναμίες. Πρώτα-πρώτα, όπως και το ισχύον καθεστώς, δεν έχουν την μορφή «περιβαλλοντικού φόρου», και δεν υποχρεώνουν τον «ρυπαίνοντα» (δηλαδή, καταρχήν την λατομική επιχείρηση) να εσωτερικεύσει το περιβαλλοντικό κόστος των δραστηριοτήτων του. Ένα σημαντικό ποσοστό λατομείων θα δημιουργηθεί σε δημόσιες και δημοτικές εκτάσεις, οι οποίες κατά κανόνα θα είναι κοινόχρηστες, και μετά από δεκαετίες εκμετάλλευσης και κατάργησης (στην πράξη) της κοινοχρησίας θα έχουν καταστραφεί, πιθανόν οριστικά: παρόλα αυτά, το νομοσχέδιο θεωρεί ότι δεν υπάρχει σχεδόν κανένα κοινωνικό κόστος στην λατομεία. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα παραπροϊόντα «διατίθενται ελεύθερα» (7η παράγραφος -με την εξαίρεση του ειδικού τέλους των ΟΤΑ, και του πολύ μικρού «πράσινου τέλους» του άρθρου 20 παρ. 3 του νομοσχεδίου), σαν η εξόρυξή τους να μην προκαλεί περιβαλλοντικά προβλήματα. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι για τα λατομεία βιομηχανικών ορυκτών, μαρμάρων και φυσικών λίθων δεν υπάρχει πρόβλεψη για έργα περιβαλλοντικού αντιστάθμισματος, όπως για τα τυπικά λατομεία αδρανών υλικών (πρβλ. την 6η παράγραφο).

(ε) Όσο για το 20% των πάγιων και αναλογικών μισθωμάτων των λατομείων αδρανών υλικών που διατίθεται στην Περιφέρεια για έργα περιβαλλοντικού αντιστάθμισματος (β' εδάφιο της 6ης παραγράφου), πρόκειται για μικρό, και απολύτως αυθαίρετο ποσό. Στα λατομεία βιομηχανικών ορυκτών, το ποσό αυτό συρρικνώνεται ακόμα περισσότερο, και το «πράσινο τέλος» περιορίζεται στο 1% (άρθρο 20 παρ. 3, και μόνο για λατομεία που συνεχίζουν την λειτουργία για πλέον των 40 ετών). Εκτός των άλλων, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι οδηγίες 2004/35 και 2006/21 δεν προβλέπουν «οροφές» στην αποκατάσταση και αντιστάθμιση της περιβαλλοντικής ζημίας.

(στ) Τέλος, είναι τουλάχιστον παράδοξο ότι οι δαπάνες της Γενικής Διεύθυνσης Ορυκτών Πρώτων Υλών (ΓΔΟΠΥ) ανέρχονται στο 1/2 του ποσού που θα διατεθεί για περιβαλλοντική αντιστάθμιση των δημόσιων λατομείων αδρανών υλικών (10% των μισθωμάτων των δημόσιων λατομείων – βλ. β' εδάφιο της 6ης παραγράφου).

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?c=24399>

Άρθρο 04 – Λατομικές Περιοχές εκμετάλλευσης αδρανών υλικών

(α) Κανείς δεν έχει εξηγήσει για ποιο λόγο, σε μία ενιαία οικονομία (όπως η ελληνική), όπου υπάρχει η συνταγματική υποχρέωση χωροθέτησης οχληρών δραστηριοτήτων (άρθρο 24 παρ. 2 εδ. α' Συντάγματος), η «επάρκεια» ενός «νομού» σε λατομικά υλικά πρέπει να είναι το «υπέρτατο» κριτήριο χωροθέτησης. Ισχυρισμοί ότι δήθεν «διαταράσσεται η αγορά» ή «στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός» αν δεν υπάρχει λατομική περιοχή σε κάθε νομό (2η παράγραφος) είναι τελείως ατεκμηρίωτοι: θα έπρεπε το ΥΠΕΝ να δημοσιοποιήσει τις οικονομικές μελέτες από τις οποίες αποδεικνύεται η στρέβλωση ή η διατάραξη, και να απευθυνθεί στις αρμόδιες αρχές για τον ανταγωνισμό. Πρόκειται για αρχαϊκές απόψεις περί οικονομίας: με την ίδια λογική, η νομοθεσία θα έπρεπε να διασφαλίσει την «επάρκεια» κάθε νομού σε οποιοδήποτε καταναλωτικό αγαθό, αρχίζοντας από αγαθά πολύ ζωτικότερα από τα εξορυκτικά. Αν μη τι άλλο, το νομοσχέδιο θα έπρεπε πρώτα να διασφαλίσει την «επάρκεια» κάθε νομού σε στοιχειώδη περιβαλλοντικά αγαθά.

(β) Η «αναδιατύπωση» του άρθρου 4 καταργεί τις ελάχιστες αποστάσεις λατομείων από όρια προστατευόμενων ζωνών [4 παρ. 1 δεύτερο εδάφιο ν. 1428/1984, όπως προστέθηκε με το άρθρο 17 παρ. 2 ν. 3335/2005 – το οποίο καταργείται διακριτικά από το νομοσχέδιο (βλ. άρθρο 26 παρ. 1 περ. στ')]. Και μόνο για τον λόγο αυτό, υποβαθμίζει σοβαρά το περιβάλλον, και εγείρει θέματα συνταγματικότητας.

(γ) Η διαδικασία διερεύνησης της «επάρκειας» κάθε νομού σε λατομικά υλικά στην ουσία ενεργοποιεί τον καθορισμό λατομικών περιοχών. Δυστυχώς, είναι αδιαφανής και αδιαμόρφωτη. Δεν προβλέπεται ο τρόπος διερεύνησης και συλλογής των απαραίτητων οικονομικών στοιχείων, και οι ελάχιστες απαιτήσεις επιστημονικότητας. Δεν προβλέπεται διαβούλευση και συμμετοχή του κοινού. Δεν προβλέπεται δημοσίευση της διαπιστωτικής πράξης ή της εισήγησης του Περιφερειάρχη. Η διερεύνηση μπορεί να είναι μόνο μέρος της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης, και θα πρέπει να τίθεται εγκαίρως (και ενώ όλες οι εκδοχές είναι ανοιχτές) στην διάθεση του κοινού.

(δ) Ο ν. 1515/1985 (ΠΣΑ 1985) έχει καταργηθεί, και όλες οι σχετικές παραπομπές πρέπει να γίνουν στον ν. 4277/2014 (ΠΣΑ 2014). Γενικότερα, η αρμοδιότητα καθορισμού θέσεων συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων στον ν. Αττικής μπορεί να καταργηθεί, καθώς υποτίθεται ότι τελευταίος χρόνος παράτασης των μισθώσεων και αδειών εκμετάλλευσης των λατομείων αυτών θα ήταν η 31.12.2013 (αρχική εκδοχή του άρθρου 183 παρ. 1 ν. 4001/2011, το οποίο επίσης καταργείται διακριτικά από το νομοσχέδιο): από τότε, τα λατομεία αυτά όφειλαν να βρίσκονταν σε φάση αποκατάστασης. Αντίθετα, το νομοσχέδιο καταργεί τον χρονικό περιορισμό, και επιτρέπει την συνέχιση της λειτουργίας, χωρίς κανένα όρο. Επίσης, με δεδομένο τον καθορισμό των θέσεων αυτών από το 1996 (πρβλ. ΦΕΚ Β' 403/1996, βλ. και ΦΕΚ Β' 167/2004), θα πρέπει κάποια στιγμή το ΥΠΕΝ να διερευνήσει και να δημοσιοποιήσει την πορεία της αποκατάστασης. Στον ν. Αττικής ζει ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού της χώρας, με σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα, τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?c=24401>

Άρθρο 05 – Διαδικασία Καθορισμού Λατομικών Περιοχών

(α) Η διαδικασία που περιγράφει το άρθρο 5 παρανοεί την διαδικασία στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης (ΣΠΕ). Η στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση οφείλει περιλαμβάνει «λογικές εναλλακτικές δυνατότητες» (συμπεριλαμβανόμενης και της μηδενικής) «λαμβανομένων υπόψη των στόχων του προγράμματος» (5 παρ. 1 Οδηγίας 2001/42). Η συμμετοχή του κοινού πρέπει να είναι πρώιμη, ενώ όλες οι επιλογές είναι ανοιχτές (7 και 6 παρ. 3 της Σύμβασης Άρχους, η οποία έχει κυρωθεί με τον ν. 3422/2005), ενώ τα αποτελέσματα της διαβούλευσης θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη «κατά την προετοιμασία» του σχεδίου και πριν την έναρξη της διαδικασίας (8 οδηγίας 2001/42).

Εδώ, είναι μάλλον σαφές ότι η Επιτροπή Καθορισμού Λατομικών Περιοχών λαμβάνει όλες τις ουσιαστικές αποφάσεις και «καθοδηγεί» την ΣΠΕ – άλλωστε, η συμβολή της περιγράφεται ως «εισήγηση». Μάλιστα, η 8η παράγραφος ορίζει ότι ο κάθε

«ενδιαφερόμενος», με την κατάθεση παραβόλου, μπορεί να ζητήσει τον καθορισμό συγκεκριμένης περιοχής ως λατομικής. Με άλλα λόγια, η ΣΠΕ καταλήγει να είναι μία μάλλον τυπική (αν όχι εικονική) διαδικασία, και δεν απομένει κανένα περιθώριο αυτή να εξετάσει «λογικές εναλλακτικές λύσεις», ενώ όλες οι επιλογές είναι ανοιχτές. Δυστυχώς, το νομοσχέδιο έχει τοποθετήσει τα στάδια ανάποδα: πρώτα πρέπει να γίνει μία σοβαρή ΣΠΕ (με όλα τα εχέγγυα συμμετοχής, επιστημονικότητας και ανεξαρτησίας, πρβλ. 12 παρ. 2 Οδηγίας 2001/42), και μετά να γνωμοδοτήσει (ή να εισηγηθεί τον καθορισμό) η επιτροπή, βάσει των αποτελεσμάτων της ΣΠΕ.

(β) Η διάταξη δεν είναι συμβατή με την ενωσιακή νομοθεσία και για άλλους λόγους. Όπως προκύπτει από την ευρωπαϊκή οδηγία (2 παρ. 2 οδηγίας 2001/42) και το νομοσχέδιο, οι λατομικές περιοχές αποτελούν σχέδιο που εκπονείται για την διαχείριση αποβλήτων και την χρήση του εδάφους, το οποίο καθορίζει το πλαίσιο για άδειες έργων τους Παραρτήματος I και II της οδηγίας 85/337. Εμπίπτει, συνεπώς, στην παράγραφο 3 παρ. 2 α) της οδηγίας 2001/42, και θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να υπάγεται σε διαδικασία ΣΠΕ. Οι λατομικές περιοχές σε καμία περίπτωση δεν αφορούν την χρήση μικρών περιοχών σε τοπικό επίπεδο (πρβλ. 3 παρ. 3 οδηγίας 2001/42), για πολλούς λόγους: για παράδειγμα, επειδή έχουν ευρύτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, επειδή δεν υπάρχει περιορισμός έκτασης για αυτές, και επειδή καθορίζονται με κριτήρια που αφορούν όλον τον νομό, και ενδεχομένως όλη την χώρα (πρβλ. το άρθρο 4 παρ. 2 του νομοσχεδίου, το οποίο μιλά για «εξορθολογισμό της κατανομής των λατομικών περιοχών ως προς τα κέντρα κατανάλωσης»). Επίσης, ο καθορισμός λατομικών περιοχών δεν συνοδεύεται από απολύτως κανένα μέτρο παρακολούθησης [9 παρ. 1 γ) και 10 παρ. 1 οδηγίας 2001/42]. Κατά την 6η παράγραφο (β' εδάφιο), η επιτροπή μπορεί να ζητήσει «κατά την κρίση της» την γνώμη οποιουδήποτε φορέα κρίνει απαραίτητο: όμως, κατά την ισχύουσα νομοθεσία, η επιτροπή θα πρέπει να ζητήσει την γνώμη όλων των φορέων/υπηρεσιών οι οποίες «ενόψει των ειδικών περιβαλλοντικών αρμοδιοτήτων τους, ενδέχεται να ενδιαφέρονται για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις» των λατομικών περιοχών (π.χ., δασαρχεία, διευθύνσεις ύδατος, υγειονομικές υπηρεσίες, φορείς διαχείρισης, ΟΤΑ) (πρβλ. 6 παρ. 3 οδηγίας 2001/42).

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?c=24403>

Άρθρο 06 – Χωροθέτηση, τροποποίηση και αποχαρακτηρισμός λατομικών περιοχών

(α) Η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της 5ης παραγράφου δεν αρμόζει σε μία δυτική χώρα, και δεν μπορεί να συμβιβαστεί με το Σύνταγμα, και πλήθος άλλων διατάξεων του διεθνούς και του ενωσιακού δικαίου. Με την διάταξη αυτή, στην ουσία, καταργείται εντός των λατομικών περιοχών όλη η περιβαλλοντική, η δασική, η χωροταξική και η πολεοδομική νομοθεσία («μέχρι της εξάντλησης των αποθεμάτων»), καθώς και κάθε «άλλη» [π.χ., εργασιακή ή υγειονομική (:)] διάταξη μπορεί να «μεταβάλλει» τον «χαρακτήρα» της λατομικής περιοχής. Οι λατομικές περιοχές δεν αποτελούν «μαύρες τρύπες», μέσα στις οποίες παύει να υπάρχει χωροταξία ή περιβάλλον. Δεν είναι υπεράνω του Συντάγματος, και του διεθνούς και ενωσιακού δικαίου: το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 24 δεν εξαιρεί τις λατομικές περιοχές. Ο καθορισμός μίας λατομικής περιοχής δεν αποστερεί την διοίκηση από το δικαίωμα και την υποχρέωση να εφαρμόζει την περιβαλλοντική και την χωροταξική νομοθεσία στο σύνολό τους, η οποία, ανάλογα με την περίπτωση, μπορεί να την υποχρεώσει ακόμα και να καταργεί λατομικές περιοχές.

Καταρχάς, η διάταξη, όπως είναι διατυπωμένη, εμποδίζει την διοίκηση να ολοκληρώσει το καθεστώς προστασίας προστατευόμενων περιοχών και την χωροταξική οργάνωση της χώρας, εφόσον θίγονται λατομεία (τα οποία, σε μερικές περιπτώσεις, είναι ανενεργά ή λειτουργούν με παράνομες νομοθετικές παρατάσεις). Μεταξύ άλλων, οι ρυθμίσεις αυτές είναι αντίθετες στις ευρωπαϊκές οδηγίες 2006/21 και 2004/35, οι οποίες επιτάσσουν την αποκατάσταση και την προστασία, και όχι τον αποχαρακτηρισμό, του φυσικού περιβάλλοντος. Ακόμα και ο ιδιωτικός τομέας, με οικειοθελείς πρωτοβουλίες όπως ο «Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας» ή οι αρχές του International Council on Mining and Metals (ICMM) έχει αφήσει οριστικά πίσω του παρόμοιες λύσεις, που προσδιάζουν σε αναπτυξιακά μοντέλα άλλων δεκαετιών.

(β) Η 8η παράγραφος επίσης εγείρει θέματα συνταγματικότητας. Από καμία διάταξη του Συντάγματος δεν χορηγείται το δικαίωμα στις λατομικές αρχές να εξαιρούν τις λατομικές περιοχές στο σύνολό τους από την δασική νομοθεσία, και ειδικότερα το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος. Εκ παραδρομής ή ηθελημένα, η διάταξη συγχέει το λατομικό «έργο» (ή «λατομείο») με την «λατομική περιοχή» (πρβλ. τους ορισμούς που το ίδιο το νομοσχέδιο παραθέτει στις παραγράφους 5 και 6 του 1ου άρθρου, από τους οποίους προκύπτει σαφώς ότι πρόκειται για δύο διαφορετικά πράγματα). Πράγματι, η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει ότι η έκταση για την οποία έχει χορηγηθεί έγκριση επέμβασης, δηλαδή η έκταση του «λατομικού έργου» (και όχι της «λατομικής περιοχής») δεν κηρύσσεται αναδασωτέα, αν η απώλεια της δασικής βλάστησης επισυνέβη μετά την έγκριση του έργου (πρβλ., όπως ισχύει, 38 παρ. 1 ν. 998/1979). Η ρύθμιση αυτή, όμως, δεν αφορά την λατομική περιοχή, αλλά την περιοχή επέμβασης και μόνο. Με την προτεινόμενη ρύθμιση, δημιουργείται ένα στρεβλό κίνητρο για να καθορίζονται διευρυμένες λατομικές περιοχές, μέσα στις οποίες δεν θα ισχύει η δασική νομοθεσία, και θα μπορούν να αλλάζουν μορφή μετά από εκχέρσωση ή αποψίλωση για οποιοδήποτε λόγο. Επίσης, το παράδοξο είναι το άρθρο 13 του νομοσχεδίου (5η παράγραφος) ρυθμίζει τελείως διαφορετικά τα πράγματα, και επιβάλλει την κήρυξη της μη αποκατεστημένης έκτασης λατομείου ως αναδασωτέας: αναρωτιέται κανείς πώς θα κηρυχθεί αναδασωτέα μία περιοχή η οποία έχει προηγουμένως «εξαιρεθεί» από την δασική νομοθεσία. Η διάταξη αντιφάσκει και με άλλες ρυθμίσεις του νομοσχεδίου – π.χ., το άρθρο 16 παρ. 5, που επιβάλλει την υποχρέωση αποψίλωσης των εγκαταστάσεων «σύμφωνα με τις οδηγίες της δασικής αρχής», η οποία δεν είναι αρμόδια για εκτάσεις που δεν υπάγονται πλέον στην δασική νομοθεσία.

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?c=24404>

Άρθρο 8 – Έρευνα λατομικών ορυκτών

(α) Όλες ανεξαιρέτως οι παραπομπές στον ν. 4442/2016 θα πρέπει να ελεγχθούν, διότι δεν βγάζουν κανένα νόημα. Για παράδειγμα, το άρθρο 50 ν. 4442/2016 αφορά τροποποιήσεις του ν. 4302/2014, για τα Κέντρα Αποθήκευσης και Διανομής. Δεν είναι σαφής η σχέση έχουν τα Κέντρα αυτά με την αδειοδότηση της έρευνας λατομικών ορυκτών. Δεν υπάρχει ούτε παράγραφος 3, ούτε περιπτώσεις α) και δ) στο άρθρο 51 του ν. 4442/2016 (το οποίο τροποποιεί το άρθρο 20 ν. 3325/2005, που αφορά βιομηχανικές-βιοτεχνικές μονάδες στην Περιφέρεια Αττικής) (πρβλ. σχετική αναφορά στην 5η παράγραφο του παρόντος άρθρου). Και μόνο για αυτές τις νομοτεχνικές αδυναμίες, το νομοσχέδιο θα πρέπει να αποσυρθεί.

(β) Σε κάθε περίπτωση, για την αποφυγή παρανοήσεων, θα πρέπει να τονιστεί ότι η εφαρμογή του ν. 4442/2016 δεν θίγει την «εφαρμογή των διατάξεων της πολεοδομικής και χωροταξικής νομοθεσίας, καθώς και των διατάξεων για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων» (1 παρ. 3 ν. 4442/2016).

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?c=24408>

Άρθρο 10 - - Εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών

(α) Η αναφορά στα άρθρα 54-56 ν. 4442/2016 (βλ. παράγραφο 1) είναι εσφαλμένη, διότι τα άρθρα αυτά δεν έχουν την παραμικρή σχέση με λατομεία αδρανών υλικών. Επίσης, η παράγραφος 4 μοιάζει να αναφέρεται σε άλλο άρθρο, και άλλο εντελώς θέμα. Με την ευκαιρία αυτή, θα πρέπει να υπογραμμιστεί πάλι η κακή διατύπωση του νομοσχεδίου, η οποία, σε συνδυασμό με την πολυπλοκότητα, τις ακατάληπτες αναφορές σε άλλα κείμενα, και τις νομοτεχνικές αδυναμίες δημιουργεί ένα μνημείο αδιαφάνειας.

(β) Με τις υπόλοιπες διατάξεις του άρθρου 10, παρέχεται η δυνατότητα εκμετάλλευσης λατομείων αδρανών υλικών και εκτός λατομικών περιοχών. Καταρχάς, σύμφωνα με τα στοιχεία της πύλης Latomet, στους περισσότερους νομούς της χώρας υπάρχουν λατομικές περιοχές: δεν φαίνεται να υπάρχουν σοβαρά κενά (με την πιθανή εξαίρεση ορισμένων νησιών), ιδίως αν αξιοποιηθεί η δυνατότητα που παρέχει (ορθά) το άρθρο 5 παρ. 4 του νομοσχεδίου. Σε κάθε περίπτωση, το νομοσχέδιο θα έπρεπε τουλάχιστον να

προβλέπει μία διαδικασία που θα εξετάζει αν πραγματικά χρειάζονται λατομικές περιοχές σε κάθε νομό, και αν είναι δυνατή η «εισαγωγή» λατομικών υλικών από άλλους νομούς.

Παρόλα αυτά, η προτεινόμενη διάταξη διαιωνίζει το «μεταβατικό» σύστημα που προβλέπεται στα άρθρα 8 παρ. 2 έως 4 του ν. 1428/1984 (όπως έχουν αντικατασταθεί και τροποποιηθεί, από το άρθρο 8 ν. 2115/1993, 9 παρ. 2 ν. 2947/2001, και 41 παρ. 3 ν. 4409/2016). Πρώτα-πρώτα, το σύστημα αυτό δεν είναι μεταβατικό, και αποσκοπεί στην παροχή ενός καλύμματος νομιμότητας σε εξορυκτικές δραστηριότητες που λειτουργούν χωρίς τα ελάχιστα εχέγγυα προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Με αντισυνταγματικό τρόπο (πρβλ. ΣτΕ Ολ. 705/2006, ΣτΕ 3168/2008, 160/2012, 1443/2016, 1639-1640/2016), καταργεί στην πράξη την υπαγωγή των λατομείων ορισμένων κατηγοριών σε χωροταξικό σχεδιασμό. Ακόμα χειρότερα, οι ισχύουσες ρυθμίσεις επιδεινώνονται σε πολλά σημεία: για παράδειγμα, ο καθορισμός λατομικών περιοχών δεν φαίνεται να είναι πια υποχρεωτικός, καθώς αφαιρέθηκε η αναφορά της ισχύουσας νομοθεσίας (άρθρο 8 παρ. 2 εδ. α' ν. 1428/1984, όπως ισχύει) σε «κατ' εξαίρεση» χωροθέτηση λατομείων εκτός λατομικών περιοχών. Επίσης, παρατείνεται «για χρονικό διάστημα όχι μικρότερο των 10 ετών, και μέχρι την εξάντληση του χρονικού ορίου του δικαιώματος εκμετάλλευσης» η εκμετάλλευση λατομείων των οποίων η λειτουργία υποτίθεται ότι έπρεπε να λήξει την 31.12.2017 (183 ν. 4001/2001, όπως διαδοχικά αντικαταστάθηκε από τα 17 παρ.17 ν. 4203/2013 και 22 ν. 4351/2015, και το οποίο καταργείται από το νομοσχέδιο). Οι ρυθμίσεις αυτές, πέρα από τον αποσπασματικό, πελατειακό και αυτοσχεδιαστικό τους χαρακτήρα, εγγυούνται την άναρχη διάχυση των λατομικών δραστηριοτήτων στον χώρο, την συνεχή παραβίαση της νομοθεσίας, και εν τέλει καθιστούν περιττό τον καθορισμό λατομικών περιοχών.

(γ) Η πιθανότητα ύπαρξης ινωδών ορυκτών και αμιάντου σε λατομεία των κατηγοριών αυτών, η οποία αναγνωρίζεται από το νομοσχέδιο [στοιχείο β) της παραγράφου 2] αυξάνει τους κινδύνους για την υγεία εργαζόμενων και περίοικων. Και μόνο για τον λόγο αυτό, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται η χωροθέτηση των λατομείων της κατηγορίας αυτής εκτός λατομικών περιοχών. Για τις περιπτώσεις αυτές, το νομοσχέδιο προβλέπει ελέγχους και γνωμοδότηση του ΙΓΜΕ, και εισήγηση του ΣΕΠΔΕΜ. Οι εισηγήσεις/γνωμοδοτήσεις και έλεγχοι αυτοί, για τους οποίους δεν προβλέπεται η παραμικρή δημοσιότητα, δεν μπορούν από την φύση τους να αξιολογήσουν το σύνολο των κινδύνων για το περιβάλλον και την δημόσια υγεία. Πόσο μάλλον που οι σχετικές μελέτες δεν έχουν επαρκή εχέγγυα αμεροληψίας, αφού «χρηματοδοτούνται από τους αιτούντες».

(δ) Το νομοσχέδιο διατηρεί την δυνατότητα εγκατάστασης λατομείων αδρανών υλικών εκτός λατομικών περιοχών για την «εκτέλεση δημόσιων, εθνικών ή περιφερειακών έργων, που χαρακτηρίζονται δημόσιας σημασίας». Η διάταξη συνεχίζει μία διαχρονική εύνοια προς μία κατηγορία λατομείων, η οποία εντείνει την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής σε περιοχές όπου εκτελούνται έργα εθνικής σημασίας. Η δυνατότητα αυτή υπήρχε και τον αρχικό ν. 1428/1984 (άρθρο 8 παρ. 3), ο οποίος τουλάχιστον προέβλεπε μία ελάχιστη δημοσιότητα και συμμετοχή (με την μορφή γνωμοδότησης του τότε νομαρχιακού συμβουλίου). Σημειώνεται ότι τα λατομεία αυτά οφείλουν να αδειοδοτούνται περιβαλλοντικά με το σύνολο του έργου (πρβλ. 1 παρ. 5 και 7 παρ. 2 έως 4 ν. 4014/2011), και ότι τα έργα εθνικής σημασίας σε κάθε περίπτωση οφείλουν να είναι ενταγμένα σε χωροταξικό σχεδιασμό: δεν είναι, συνελπώς, κατανοητό για ποιον λόγο τα λατομεία που εξυπηρετούν τα έργα αυτά πρέπει να εξαιρούνται από τον σχεδιασμό αυτό.

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?c=24409>

Άρθρο 13- Προστασία και αποκατάσταση περιβάλλοντος λατομείων

(α) Το άρθρο είναι απολύτως ανεπαρκές. Επικεντρώνεται σε θέματα εγγυητικής επιστολής και αποκατάστασης μετά την παύση των λατομικών δραστηριοτήτων, και δεν εμπεριέχει, ούτε σε γενική μορφή, κάποιες ελάχιστες εγγυήσεις που πρέπει να διασφαλίζονται κατά την λειτουργία των λατομείων – για παράδειγμα, την υποχρέωση ελαχιστοποίησης των οχλήσεων και εκπομπών (ενδεχομένως με καθορισμό μέγιστων ορίων για τους κυριότερους ρυπαντές), την υποχρέωση τήρησης των βέλτιστων

διαθέσιμων τεχνικών (με πρόβλεψη δημοσίευσής τους), την υποχρέωση καταγραφής και δημοσίευσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων.

(β) Ακόμα και οι ρυθμίσεις για την αποκατάσταση είναι ανεπαρκείς. Δεν τίθενται κάποια ελάχιστα πρότυπα αποκατάστασης : ακόμα χειρότερα, δεν είναι δυνατόν να τεθούν παρόμοια πρότυπα, διότι οι συντάκτες του νομοσχεδίου έχουν «φροντίσει» να εξαιρέσουν τις λατομικές περιοχές από την περιβαλλοντική και δασική νομοθεσία (πρβλ. σχετικό σχόλιο στο άρθρο 6). Παρόμοια θέματα θα έπρεπε κατ' ελάχιστον να αντιμετωπιστούν με βάση το σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων της οδηγίας 2006/21 (και της υ.α. που την ενσωματώνει), την οποία παραδόξως το νομοσχέδιο αγνοεί.

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?c=24410>

Άρθρο 17- Εποπτεία, έλεγχος της εκμετάλλευσης και κυρώσεις

(α) Για άλλη μια φορά: πρέπει να ελεγχθούν οι παραπομπές στον ν. 4442/2016 («Νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις»), διότι, ακόμα και για το ζωτικής σημασίας θέμα των κυρώσεων, είναι ακατανόητες. Για παράδειγμα, δεν υπάρχει άρθρο 59 στον ν. 4442/2016, ο οποίος έχει 57 άρθρα (πρβλ. σχετική αναφορά στην 5η παράγραφο). Το υπουργείο πρέπει να αποσύρει άμεσα αυτό το «σκαρίφημα», και να επαναφέρει στην διαβούλευση ένα ολοκληρωμένο νομοσχέδιο.

(β) Οι κυρώσεις είναι μικρές, και σε καμία περίπτωση δεν είναι αποτρεπτικές. Αγνοείται ο βασικός στόχος κάθε συστήματος διοικητικών κυρώσεων, σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να αφαιρείται κάθε οικονομική ωφέλεια από την παρανομία, έτσι ώστε η σύννομη δραστηριότητα να είναι η μόνη διέξοδος. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τον Πίνακα 1, η κύρωση για παράνομη εξόρυξη με χρήση εκρηκτικών υλών – ένα σοβαρότατο έγκλημα διακινδύνευσης, με ποινικές διαστάσεις, και μεγάλους κινδύνους για την ασφάλεια και το περιβάλλον - μπορεί να είναι μόνο 30000 ευρώ. Μικρές αλιευτικές (ή φορολογικές) παραβάσεις συχνά οδηγούν σε μεγαλύτερα πρόστιμα. Η αιτιολογία της «πρώτης φοράς» είναι κατανοητή σε σύνθετα, τεχνικά θέματα. Εδώ πέρα, δεν είναι κατανοητό (ούτε πειστικό) ότι η συγκεκριμένη λατομική επιχείρηση δεν γνώριζε ότι απαγορεύεται η παράνομη εξόρυξη και η παράνομη χρήση εκρηκτικών υλών. Μεταξύ άλλων, παρόμοιες ρυθμίσεις είναι ασυμβίβαστες και με την οδηγία 2008/99 «σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου», η οποία, για περιβαλλοντικά εγκλήματα της κατηγορίας αυτής, επιτάσσει αποτρεπτικές ποινές.

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?p=8687>

Άρθρο 21- Συγκεντρωτικά στοιχεία Ο.Π.Υ

Η τελευταία έκθεση συγκεντρωτικών στοιχείων που μπορεί να εντοπιστεί στο διαδίκτυο (εδώ: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=294&language=el-GR>) αφορά την διετία 2013-2014, και δημοσιεύθηκε το 2015. Ανεξάρτητα από την καθυστέρηση, η έκθεση μοιάζει να είναι μία συλλογή οικονομικών δεδομένων, και δεν περιέχει κανένα απολύτως στοιχείο για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και δράσεις. Λογικά, θα έπρεπε να υπάρχει μία πληθώρα στοιχείων για θέματα περιβαλλοντικών επιπτώσεων και αποκατάστασης, ενώ η ροή πληροφοριών από τις λατομικές επιχειρήσεις προς το υπουργείο είναι συνεχής (π.χ., μέσω των δελτίων δραστηριότητας του άρθρου 16 παρ. 1): καμία από τις πληροφορίες αυτές δεν συλλέγεται ή δημοσιεύεται με χρηστικό, συστηματικό και αποτελεσματικό τρόπο.

Η αδιαφάνεια για τις λατομικές δραστηριότητες χαρακτηρίζει το νομοσχέδιο στο σύνολό του: για παράδειγμα, δεν προβλέπεται ρητά η δημοσίευση εγγράφων με πληροφορίες κεφαλαιώδους σημασίας για το περιβάλλον, την δημόσια υγεία και την ασφάλεια, όπως των εντολών του ΣΕΠΔΕΜ (19 παρ. 6), της σύμφωνης γνώμης του ΣΕΠΔΕΜ για θέματα ασφάλειας (7 παρ. 1) και της εισηγητικής έκθεσης της επιτροπής καθορισμού λατομικών περιοχών (άρθρο 5). Ενδεικτικά, οι πολίτες καλούνται να ασκήσουν τις ενδικοφανείς προσφυγές του άρθρου 19 του νομοσχεδίου – και μάλιστα εντός αυστηρής αποκλειστικής

προθεσμίας – χωρίς να υπάρχει η απαραίτητη μέριμνα για επαρκή δημοσιότητα των επίμαχων διοικητικών πράξεων.

Η καλύτερη επιλογή θα ήταν οι πληροφορίες αυτές να δημοσιευθούν μέσω του ηλεκτρονικού περιβαλλοντικού μητρώου του άρθρου 18 ν. 4014/2011 – ωστόσο, το μητρώο αυτό, παρανόμως, δεν έχει ακόμα τεθεί σε λειτουργία. Άλλες πράξεις – για παράδειγμα, οι «γνωστοποιήσεις» - πρέπει να αναζητηθούν στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αδειοδότησης και Ελέγχων (ΟΠΣ-ΑΔΕ), το οποίο επίσης δεν φαίνεται να είναι πλήρως σε λειτουργία.

Δικαιώματα δεν έχουν μόνο οι λατομικές επιχειρήσεις, αλλά και οι περίοικοι που υποχρεώνονται να συμβιώνουν με αυτές: το υπουργείο θα πρέπει να διασφαλίσει τα δικαιώματα αυτά, μέσω της ουσιαστικής εποπτείας, και του πραγματικού διοικητικού και δικαστικού ελέγχου των λατομικών δραστηριοτήτων.

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?p=8683>

Άρθρο 27 – Λοιπές διατάξεις

Με το άρθρο αυτό, θεσπίζονται περισσότερες διατάξεις που διακυβεύουν το περιβάλλον και την δημόσια υγεία. Ειδικότερα:

(α) Όπως είχε επισημάνει το WWF Ελλάς κατά την ακρόαση στην Επιτροπής Εμπορίου της Βουλής (2011), η διάταξη του άρθρου 40 παρ. 1 ν. 4030/2011, όπως είναι διατυπωμένη, θα έχει δύο συνέπειες: πρώτον, απαλλάσσει του φορείς λατομικών δραστηριοτήτων από την υποχρέωση αποκατάστασης του περιβάλλοντος (τόσο σταδιακά, όσο και μετά την παύση της εξόρυξης)· και δεύτερον, παρέχει μία επίφαση νομιμότητας σε λατομεία που δεν έπρεπε να λειτουργούν, και έπρεπε ήδη να είχαν αποκατασταθεί (όπως, π.χ., ορισμένα γνωστά παραδείγματα από την Αττική). Αυτό, όχι μόνο επιβεβαιώνεται, αλλά 6 χρόνια μετά, ο νομοθέτης νιώθει έτοιμος να αφαιρέσει και το τελευταίο «πρόσχημα», και επιτρέπει και στα «λειτουργούντα» λατομεία να λειτουργούν παράλληλα ως «εγκαταστάσεις μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ». Πρόκειται για επ' αόριστον συνέχεια λατομικών δραστηριοτήτων που όφειλαν να έχουν παύσει, και για επ' αόριστον απαλλαγή των φορέων τους από την υποχρέωση αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος. Υπενθυμίζεται ότι, μετά την τροποποίησή της το 2014 (άρθρο 51 παρ. 11 ν. 4280/2014), η ρύθμιση δεν περιορίζεται χρονικά στην φάση αποκατάστασης του λατομείου, ούτε και είναι απαραίτητο η επεξεργασία ΑΕΚΚ να εξυπηρετεί την αποκατάσταση. Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι η κατάρτιση σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων, βάσει του οποίου θα διασφαλίζεται η επαναφορά των εξορυκτικών αποβλήτων και του χώματος εκοκαφής είναι υποχρέωση που απορρέει από το ενωσιακό δίκαιο (άρθρο 5 Οδηγίας 2006/21). Σε τελική ανάλυση, το ίδιο το νομοσχέδιο επαναλαμβάνει την υποχρέωση σταδιακής αποκατάστασης των λειτουργούντων λατομείων (πρβλ. άρθρο 13 παρ. 1 νομοσχεδίου), και, κατά συνέπεια, υπονομεύει τις δικές του ρυθμίσεις. Τέλος, στο νομοσχέδιο υπάρχει μία άλλη διάταξη (13 παρ. 6) η οποία ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα αυτά, στον βαθμό που επιτρέπει (αλλά δεν επιβάλλει) την αξιοποίηση των προϊόντων και καταλοίπων επεξεργασίας ΑΕΚΚ για την αποκατάσταση.

(β) Με την 4η παράγραφο, οι λατομικές εργασίες στην ουσία απαλλάσσονται από την υποχρέωση «αντισταθμιστικής αναδάσωσης» που θεσπίστηκε το 2014 για όλα τα έργα που λαμβάνουν έγκριση επέμβασης σε δάση ή δασικές εκτάσεις (για πρώτη φορά σε γενική μορφή, με το άρθρο 36 ν. 4180/2014). Η διάταξη έχει ήδη ενταχθεί στον ν. 998/1979 (άρθρο 45 παρ. 8), και δεν είναι σαφές γιατί επαναλαμβάνεται εδώ (41 ν. 4409/2016). Υπενθυμίζεται ότι, το 2017, ο νομοθέτης ουσιαστικά κατήργησε την υποχρέωση αυτή «στην περίπτωση μη εξεύρεσης έκτασης» - σε απλά ελληνικά, ακριβώς στις περιπτώσεις που οι εκτάσεις που εκχερσώνονται είναι μεγάλες, και η υποχρέωση αναδάσωσης είναι περισσότερο από ποτέ επιβεβλημένη.

Τώρα, ειδικά για τις λατομικές επιχειρήσεις, η διάταξη απορρυθμίζεται περισσότερο: ακόμα και στην περίπτωση «εξεύρεσης» της έκτασης, τα λατομεία δεν έχουν καμία υποχρέωση αντισταθμιστικής αναδάσωσης. Πρόκειται για ρύθμιση αμφίβολης

συνταγματικότητας: πέρα από τον καθαρά πελατειακό της χαρακτήρα, θα πρέπει για άλλη μία φορά να τονιστεί ότι η (ούτως ή άλλως, αμφίβολη) αποκατάσταση του περιβάλλοντος μετά την παύση της εξόρυξης (δηλαδή μετά από δεκαετίες – μπορεί και 70 χρόνια) δεν μπορεί να υποκαταστήσει την τεράστια υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την απώλεια των φυσικών πόρων κατά την διάρκεια της εκμετάλλευσης.

(γ) Με την 3η παράγραφο, οι ερευνητικές γεωτρήσεις για την ανεύρεση ορυκτών εξαιρούνται στην ουσία από την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Όπως συνήθως συμβαίνει, η προτεινόμενη ρύθμιση δεν είναι αποτέλεσμα κάποιας συστηματικής έρευνας, από την οποία να προκύπτει ότι οι εργασίες αυτές σε κάθε περίπτωση έχουν μικρές και τοπικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, και πρέπει να ενταχθούν στην κατηγορία (B). Αντίθετα, από το ίδιο το νομοσχέδιο, προκύπτει ότι οι επιπτώσεις μπορεί (ανάλογα με την περίπτωση), να είναι σημαντικές: για παράδειγμα, στο άρθρο 8 παρ. 2 του νομοσχεδίου, ορίζεται ότι οι απαγορευτικοί λόγοι ισχύουν και για τις ερευνητικές εργασίες· σε συνδυασμό με τα βοηθητικά έργα (π.χ., διάνοιξη δρόμων), άλλες εκπομπές (π.χ., θόρυβος, σκόνη), και ένα ευαίσθητο περιβάλλον υποδοχής (π.χ., κοίτες ποταμών, δάση, αραιοκατοικημένες περιοχές, ευαίσθητα οικοσυστήματα) οι επιπτώσεις μπορεί να είναι σημαντικές.

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?p=8677>

Άρθρο 28 – Διατηρούμενες διατάξεις

(α) Με τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου, επιτρέπεται στην ουσία η συνέχιση της εκμετάλλευσης ορισμένων λατομείων χωρίς να έχουν σε ισχύ απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων – δηλαδή, λατομείων που λειτουργούν παρανόμως. Τα λατομεία σχιστολιθικών πλακών του άρθρου 16 ν. 3851/2010 όφειλαν, σύμφωνα με την αρχική εκδοχή του νόμου, να είχαν υποβάλλει ΜΠΕ εντός 2 μηνών από την ισχύ του ν. 3851/2010 (δηλαδή μέχρι την 4.8.2010) : μάλιστα, επειδή τα λατομεία αυτά είχαν προηγουμένως υπαχθεί στο άρθρο 14 παρ. 1 του ν. 2702/1999, το «μεταβατικό» αυτό καθεστώς βρίσκεται σε συνεχή ισχύ από την 7.4.2000. Η διάρκεια αυτή ξεπερνά τα 17 χρόνια, και το καθεστώς αυτό, που παραβιάζει την εθνική, ενωσιακή και διεθνή νομοθεσία, πρέπει πλέον να θεωρηθεί μόνιμο.

(β) Εξίσου αξιοσημείωτη είναι και η «διατήρηση σε ισχύ» της διάταξης του άρθρου 53 του ν. 4030/2011, η οποία αφορά τα λατομεία αδρανών υλικών που δραστηριοποιούνταν εντός των ορίων του «Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου - Στροφυλιάς»: τα λατομεία αυτά όχι μόνο βρίσκονται εντός μίας ευαίσθητης, προστατευόμενης περιοχής, αλλά κατά την αρχική διάταξη, η λειτουργία τους έπρεπε να παύσει οριστικά στις 31.12.2014 (άρθρο 53 παρ. 5 ν. 4030/2011). Ένα συγκεκριμένο λατομείο που αφορά η διάταξη «λειτουργούσε από 1.1.2001 μη νομίμως. Και τούτο διότι, ενώ, κατά ρητή επιταγή της ΚΥΑ 66289/1993, που ρυθμίζει το καθεστώς προστασίας των ως άνω βιοτόπων και της ευρύτερης περιοχής τους, για τη νόμιμη λειτουργία λατομείων εντός της λατομικής περιοχής απαιτείται προηγούμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων, εν προκειμένω, η ισχύς της .../11.5.1994 αποφάσεως, περί εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων για την εκμετάλλευση του λατομείου, είχε λήξει στις 31.12.2000 και η νέα ΜΠΕ, που είχε υποβληθεί από την ενδιαφερόμενη εταιρεία, δεν είχε εγκριθεί από την αρμόδια υπηρεσία, ... πέραν του γεγονότος ότι το λατομείο αυτό δεν είχε καν τηρήσει τους προβλεπόμενους στην .../11.5.1994 απόφαση περιβαλλοντικούς όρους» (ΣτΕ 2161-2/2007, πρβλ. και 3262-4/2010).

Για κάποιο λόγο, το ΥΠΕΝ θεωρεί ότι μπορεί να αγνοεί αυτές τις δικαστικές αποφάσεις. Σε κάθε περίπτωση, οι (δήθεν) «μεταβατικές» αυτές διατάξεις έπρεπε να είχαν προ πολλού καταργηθεί. Σε τελική ανάλυση, η διατήρηση των ρυθμίσεων αυτών δείχνει το Υπουργείο δεν έχει την βούληση να εφαρμόσει την περιβαλλοντική νομοθεσία, συμπεριλαμβανόμενης και της νομοθεσίας που θεσπίζει το παρόν νομοσχέδιο (για παράδειγμα, αυτή του άρθρου 7 παρ. 4, για λατομεία εντός του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών). Άλλωστε, με τον τρόπο αυτό, όλες οι διατάξεις του νομοσχεδίου που απαιτούν ή προϋποθέτουν απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων [π.χ., αυτή του άρθρου 10 παρ. 2 α), που αφορά τα ιδιαίτερα βλαπτικά για το περιβάλλον

λατομεία εκτός λατομικών περιοχών] χάνουν το νόημα τους, για τις «ευνοούμενες» λατομικές επιχειρήσεις που επωφελούνται από την διάταξη.

Μόνιμος σύνδεσμος στη διαβούλευση: <http://www.opengov.gr/minenv/?p=8676>

Περισσότερες πληροφορίες: Γιώργος Χασιώτης, Νομικός συντονιστής, WWF Ελλάς

WWF Ελλάς | Λεμπέση 21, Αθήνα 11743 | Τηλ: 210 33314893 | Email: g.chasiotis@wwf.gr

<http://www.facebook.com/WWFGreece>

http://twitter.com/WWF_Greece